

Nr 798

Av herr **Dahlberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 138, angående studiesocialt stöd till studerande ungdom.*

(Lika lydande med motion nr 983 i Andra kammaren)

Det studiesociala stöd som enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 138 skall utgå till den studerande ungdomen syftar till att undanröja de ekonomiska och geografiska hindren för en bredare rekrytering till den högre utbildningen i vårt land. Stödet har även tillkommit för att utnyttja hela landets begåvningsreserv. Ett viktigt steg togs för att demokratisera hela vårt undervisningsväsende. Genom schablonmässiga regler vill man förenkla studiebidrag, studiehjälp och resetillägg.

Denna förenkling kan i en rad fall utestänga stora elevgrupper från förmåner som tidigare utgått. Genom att resetillägg inte kan utgå till elev som uppbär inackorderingsbidrag kommer glesbygdens elever, som för närvarande får stipendium till sex resor per läsår mellan skolan och hemorten, i ett sämre läge. Gymnasium och fackskola finns som regel på centralorter, varför avståndet till dessa skolor för många elever kan vara betydande. Glesbygdens elever kommer trots inackorderingsbidraget i ett relativt sämre läge än centralortens elever. Ur skolans egen synpunkt är det ytterst angeläget att eleverna under studietiden kan upprätthålla kontakten med föräldrahemmet. Elever som uppbär inackorderingsbidrag bör därför ha rätt till sex hemresor per läsår.

Resetillägget, som skall utgå till de elever som dagligen färdas mellan hemmet och skolan, är så utformat att många elever som bor i industriorter runt skolstäderna går miste om resetillägget. Även om departementschefen har gjort en uppmjukning av de av studiesociala utredningen föreslagna bestämmelserna, är en resväg på 12 km eller fågelvägen 7 km mellan hemmet och skolan för ogynnsam. I grundskolan utgår bidrag till skolskjutsar redan vid 5 km färdväg. Det är inte realistiskt att anta att elever som har 6—7 km till skolan kan utnyttja annat än kollektiva färdmedel med åtföljande kostnader. Bestämmelserna för erhållande av resetillägg bör därför utformas så att 5 km fågelvägen eller 10 km färdvägen mellan skolan och hemmet sättes som lägsta norm för erhållande av resetillägg. Man kan också i likhet med departementschefen räkna med att statens järnvägar kommer att slopa de s. k. skolreserabatterna när resetilläggen börjar utgå. *Buss-*

företagen torde komma att följa SJ:s exempel och slopa alla skolreserabatter. De elever som får ett studiebidrag på 75 kr. per månad och dessutom måste anlita kollektiva färdmedel för resa till skolan utan att erhålla något resetillägg kommer i en ogynnsam situation, varför en omprövning av resetillägget är befogad.

En annan grupp av studerande, som helt utelämnats i samband med det statliga studiestödet, är de elever som på fritid vid sidan av sitt ordinarie arbete bedriver gymnasiala studier. Det torde vara svårt att inordna dessa studerande i de bidragsbestämmelser som utarbetats för elever som studerar på dagtid. I regel erfordras 3 år eller 27 månaders lästid för avläggande av examen vid gymnasium. Vid ett studiebidrag på 75 kr. per månad blir det ett studiebidrag på 2 025 kr. Då detta studiebidrag avses utgå utan inkomstprövning bör de som studerar på fritid erhålla motsvarande studiebidrag. Enklast kan det ske i form av en studiepremie på 2 000 kr. till studerande som genom fritidsstudier avlagt examen på gymnasial nivå.

Vi förutsätter, att utskottet utarbetar de lagtexter som kan finnas motiverade med hänsyn till våra yrkanden här nedan.

Med hänvisning till ovan anförda föreslår vi,

att riksdagen måtte besluta

att de elever som åtnjuter inackorderingstillägg och inkomstprövat tillägg till studiebidraget skall erhålla 6 fria hemresor mellan hemorten och skolan per läsår;

att de studerande som är bosatta på ett avstånd från skolan av minst fem kilometer fågelvägen eller tio kilometer färdvägen skall erhålla resetillägg efter de grunder och med de belopp som fastställs av Konungen — i nuläget 30 kr. per månad; samt

att studerande som genom aftonkurser eller genom studier på fritid avlägger examen på gymnasial nivå erhåller ett studiestipendium på 2 000 kr.

Stockholm den 24 april 1964

Thure Dahlberg

Uno Hedström

Lennart Wanhainen

V. Wikner

Erik Olsson

Maja Nilsson

Sigurd Lundin

Thore Sörlin